TUNSBERG BYLOG.
From the CODEX TUNSBERGENSIS (Cod. Reg. n. s. 1642 4to.

(Continued.)

EN ef huſ bꝛennar i ælδi / i kaupangre. oc uerδar eigi loge huſum here. oc geta huſ/men einir saman boꝛget. þa fare / mal þeſſ *er* ælδ ſkulδi uarδ/ueita. eftir hinu fyꝛra ſkiloꝛδe. En ef huſbonδe letar aft*er* garδſliδ. *oc* uil / eigi fleiri men leta in koma. en / huſmen ſina. *oc* ſialfan ſ*ik*. ſeck*ar mork silfers* uiδꝛ k*onu*ng. En ef aδꝛ*um* manne uerδar ſkaδe af. ſtan̄δe mal h*a*ns / vnδir raδas manna δome. her ſegir ef elδar er lauſ

Ð ar ſkal ker i garδe uera / ſem eigi *er* kialδa. oc uatn i. oc ſtege til elδhuſa. oc. ii. krokar i huarium fiorδonge. En huar / ſem þeſſ miſſir. böte k*onu*nge *mork silfers* / oc fae til ei at ſiδar. En til ſkal / huar m*a*δr renna. ælδar kömar i bö. oc höyꝛir hoꝛn eδa klucku / oc hafe m*e*δ ſer. ii. men ein ſaa[12] / oc bolöxſi *oc* ſkiolδ oc m*e*δ þeim / uappnom allum er biarga ma/ uiδꝛ ælδi En konoꝛ allar hafe m*e*δ ser fatur oc spon. oc uaδz / auſur. oc biaꝛgi huar sem ma / meſt. eδa bote öyꝛi s*ilfers* huar eigi uil / biarga Nu ef m*a*δr ſtenδar fir*ir* uatne / ef ælδ þaꝛf at ſlökkia. ſeck*ar mork* s*ilfers* / oc take huar ſem bannar. ſegl *oc* / alt annat þat ſem þaꝛf til nauδ/ſyniar. oc böte eftir ſkyn ſamra / manna δome. oc ſua fir*ir* uatn. þa/r ſem þaꝛfer manna liggia uiδꝛ / En ef men faꝛa til m*e*δ tuæim hanδum tomom. þa *e*r huar þeira / ſeck*ar mork* s*ilfers* uiδꝛ k*o*n*o*ng. En ef m*a*δr þaꝛf at riufa huſſ. fir*ir* ælδz ofgange. oc ſten δar ſa fir*ir* *er* a. þa / böte. xi. *mar*ka k*o*n*o*nge. *oc* ſkal þo niδꝛ riufa huſ at uſeckiu Ef ælδꝛ / ſtoδpæδz uiδ þau huſ *er* niδꝛ / uaro rofen. þa ſkulu biar men / gera h*o*n*o*m annat huſ iamgott / aftar En ef ælδar fer vm / þ[au]huſſ *er* niδꝛ uaro bꝛoten. / þ[a eig]u þeir engo at böta Sa[ſkal] elδ abyꝛgiaz er ſiδazt h[efi]r i huſi eδa henδi. vm bꝛy/giur gi/lδaꝛ

[12]The Ms. has *saa*.

Ðær ʃkulu bzyggiur gilδar ꝛera *oc* ʃtreteʃ / gerδ oc almenni*n*gar. er gialky/ri oc raδez men meta at gilδir se oc uel fözar. oc ʃe gozt / innan halfʃ manaδz. e*r* gialkyzi / hefir laga ʃtefnu gozt. fir*ir* ua/ttom at böta. En ef eigi e*r* ʃua gozt. böte k*onon*ge *mork* s*ilfers*. En ef ar / eδa hanδgenner men. halδa ei / ʃkilum upp fir*ir* gazδum ʃinum / ʃem aδz er malt. þa fir*ir* bio δe gialkyzi nockrom manne þei/ra huʃʃ at le*i*gia. eδa hercn i at / halδa. fyz en þeir halδa ʃkilu*m* / uppi fir*ir* garδa ʃina ʃem aδzer / biar men. En ef m*a*δr bzytar up / huʃ eδa gazδz liδ m*annz*. oc letar / opet ʃtanδa. þa a byzgiz han / þat alt e*r* oz þerδar ʃtolet. oc / böte k*onon*ge *mork* s*ilfers*. En hinu*m* e*r* huʃ atte. böte eftir þui ʃem. xii. ʃky/nʃamer men meta. f*irir* ʃkaδa oc auerka eftir lagum. vm mel/ting kozns

Engi men ʃkulu kaupa kozn til meltingr / huazke utlenʃkar ne inlenzk*ar* / En ef meltir gialδe *work* s*ilfers* k*onon*ge / oc se maltet upp nemt En ef h*a*n / syniaz ʃyni m*e*δ æiδi nema ii m/anna uitni se til. þa böte han *mork* / s*ilfers* sem aδar. En ef heraz men / kaupa kozn i bö oc flytia heim / til meltingar. oc aftar siδan / til ʃalu. þa liggar þeim ʃlikt uiδz. ʃem biar m*onn*om. ef þeir / melta til ʃalu. vm kaupmen er ʃigla

Kaupmen þeir aller e*r* sigla til tunʃb*erg*ʃ / *oc* liggia þar at bzyggö ium ʃem / þeir leiggia huʃ af huʃbonδom / oc þegar e*r* fazmar e*r* af þa le/ggi ʃkipp a uagh utt. oc ʀymi / sua fir*ir* þeim er m*e*δ fermδo sk/ipi koma. En þeir leggi fir*ir* / almenninga e*r* eigi eigu buδir / uiδz bzyggiur. En lege ʃkal / huar taka ser ʃem nu e*r* melt / nozδan fza k*onon*gs garδe *oc* ʃuδz / til olafa klauʃtazs. En þeir e*r* / bzyggiu legge hafa. ʃnui þeir / skut ʃtafne at bzyggiu. en aδr*e* / a uagh ut. oc ef nockoz gerer aδzu/uiʃʃ. en nu e*r* malt oc kerer huʃbo/nδe þat fir*ir* gialkyzia. eδa kaup/men. þa a gialkyzi. at taka halfa / *work* s*ilfers* fir*ir* huaria grein þeʃʃa. oc ha/lδez þo þeʃʃe skipan. ʃem aδar er melt. vm alla siglinga men

Sua *er* oc melt. oc staðfaſtlega / tekit. at aller siglinga men / þeir sem ſigla til tunſbergſ. sku/lu ſkipa i huſ upp uaꝛnenge ſinum / huarke kaupa ne selia a ſkipum / nema köypt se til *konon*gs gaꝛðz. / þat er fyſt fir*ir* boðet at kaupa / malt. miol. oc hunangh. korn. huæ/iti. vin. kleðe. le reft. uaðmal. / rugh. öꝛtar. baunir. ſkreið. smöꝛ / lyſia. meiſa. ſilð. oc alſkynſ uaru/fleſk. oc katla. uax. lin. oc alſkynſ utlenzſkan uarninghar En ef nokoꝛ uerðar at þui kun*n*ar eðꝛ / ſannar. at han sel þenna uar/nengh. .a. ſkipi eða i aðr*um* ſtað en / nu er melt. eða a torgo. þa böte / *mork* s*ilfers* kon*u*nge ſa ſem ſelði. oc. aðꝛa ſa ſem kaupir. oc gange aftar ka/up þeira. En ef þeir kaupaz ſiðan / uiðꝛ i löynðom. oc uerðar þar m*e* / ſannu upp uiſt. þa *er* sa uaꝛnengar / upp nemar. ef uitni ero til. fir*ir* h/uar*um* tueggia. vm kaup men

Kaupmen aller gange til ſkip / ðꝛatter. þegar hoꝛn kuæðar / uiðꝛ huaꝛt sem þeir koma noꝛð / an eða sunnan oc hafa þeir uer/et. iii. netar I by. oc ſkulu huſbönðar. oc heraz men ganga. til ſk/ipðꝛattar. ſem kaup men ef þeir / hafa. iii. net*ar* i bö ueret, en engi / gange fyꝛ ne gialðe nema uili / vttan skip se sua mykit. at þ/eira þaꝛf uiðꝛ. En huar ſem eigi gengar. ſem nu *er* melt þa / gialðe öyꝛi. *silfers* k*o*non*ge* fir*ir* hafskipp / öꝛt[ö]gh fir *ir* auſtar farar ſkipp. / half örtogh firir byꝛðingh. nema / nauðſyn banne. Su *er* fyꝛſta at / m*a*ðr ſöke guðs huſſ oc helga k*ir*kiu / Ef m*a*ðr ſtenðar at ottoſongh. eða at / möſſo. þa ſkal eigi takſettia. oc þ[o] / at takſett se. þa ſkal eigi fe böta / Sua ſkal oc ef m*a*ðr ber fott ſin til / ſkipſ. eða i fꝛa. eða reiðir maðꝛ / manne peninga ſina. eða tekar / eða liggar m*a*ðr vnðir elði oc let/ar bꝛenna sek. eða *er* m*a*ðr i baðe. / eða letar ser bloð. eða ſitar ifir kono ſinni siukri. eða baꝛnom / eða iuir þeim manne. er han *er* / aꝛf take eftir. eða föꝛer ðauðan man af henðe ser. eða ſitar ifir / ðomon. eða mat ſinum. eða fö/ꝛꝛe með manne tak. eða öſter takz þen man. *er* oꝛ bö *er* buin / En m*a*ðr ſkal iamnan ſitia i ſki/pi eftir at ſ?eta fanga manna / ein m*a*ðr. oc sua i huſum ef engi / *er* laſſ fir*ir*. Sua

oc ef m*a*ðr höy2ir / eigi ho2n oc ueit eigi til huaſ *er* bleſſ. þo ſanne han þat m*e*ð / ein eiði ſinum. fir*ir* gialkyria. oc ſua allar að2ar nauðſyniar / þer ſem her ero talðar. nema / sa haf*e* uitni til. *er* malet a /. Nu koma men til ſkipð2att*ar* / þa ſkulu þeir eigi fy2 a reipum / taka en ſty2i m*a*ðr byðar þeim. En ef þeir taka fy2 a festom. oc ge/ngar skipp hua2ke ut ne upp. / þa biði lið til þeſſ. en meira kan / at koma. oc gange eigi fy2 ib2ot / en hinir koma. nema böte slikt / ſem aðar uar skilt. vm ſkipð/rat Nu taka þeir fy2 a feſto*m* / en ſty2i m*a*ðr biðar þa. oc leſta þ*eir* / ſkipp. firir lið löyſis. ſaker. böte / ſty2i manne ſkaða þan *er* þeir / gera at skipi hans. En ef ſty/ri mað2 biðar þa a feſtar / taka. þa leiti þ2yſo2 uið2. en ef þa gengar eigi upp eða utt / þa ero þeir uſeckir aller. *er* þa2 uaro. oc gange gialky2i a annat ſtrete. en annat renna2e / oc öſte huan man takz. *er* þeir / hitta. beðe uti oc inni. i þeiri gangu. oc gange um allan by Sua *er* oc melt. ef feſtar ſlitn/ar. pa *er* ſty2i m*a*ðr biðar a feſtom / taka. þa ero þeir aller uſeck*er* / er þar uaro. En ef ſty2im*a*ðr uil ſkip ſit up ſettia. þa ſkal han ganga til / gialky-2ia.oc krefia han ho2nſ / vm kuelðet. oc leta blaſa til ſkip/ð2attar vm margunen. oc sua ſk/*al* / kalla til allra ſkipð2atta. er meira / ber en fim leſter. en oll ſmere oc minni. þa mego vpp settia vttan / gialk y2ia löyfi. En huar *er* að2uuiſ gerer. en nu *er* melt. ſeck*ar* *mork* s*ilfers* uið2 k*o*n*o*ngh *oc* bia2 men. En peir en ſma ſkipp eigu. fae til bonða / lið. at ſettia upp eða utt. En ef h*a*n / fer eigi. kreui ſua ho2ns sem / að2 *er* melt vm ſto2 ſkipp. lang / ſkipp ma upp settia. hua2 sem / han uil. þo at han ſpy2i eigi gialky2ia at. her segir vm utl/enz ſkra[13] manna up skipan /

En ef utlenzſk/ir kaupmen ſkipa fy2 upp. en þeir ſpy2ia / löyuiſ at. þan ſem fir*ir* k*o*n*o*ngſ ga/rðe reðar. ſeckar m*ork* s*ilfers*. Sa po / *er* pat gerer oc ſua ſa *er* selr / vnðan k*o*n*o*ngs fo2boðe. oc flyti aft*er* / þat ſem h*a*n selði vnðir iamt uerð Sua sem gengar manna i millu*m* / oc a ſokn a þeſſo sa ſem fir*ir* ga2/ ðenom reðar. En han ſkal tekit hafa ſlikt *er*

[13]Utlenzskra so written in the manuscript.

Reduced Facsimile of Page 210 of the Codex Tunsbergensis

han uil innan. iii. / ðaga foꝛfalla lauſt. eða ſeli hua/rium er h*a*n uil her segir at engi uar ſkal taka firir aðꝛum /

ÞAT *er* nu þui neſt at uar ſkal eingi / fir*ir* að*ꝛum* taka. oc ecki skulum / *ver* oſſ at gripðeilðom gera. ðomſ *er* huaꝛ m*a*ðr uerðar fir*ir* sinu at / hafa. E*n* ſa *er* fir*ir* að*ꝛum* tekar./ þa ſkal han þat aftar föꝛa. oc / böte þeim fulrette *er* h*a*n tok f*irir* / En ef ſa uil eigi lauſt leta þa. / beiðiz h*a*n fe ſins. oc leggi h*ono*m/ran uiðꝛ. lettar han eigi af / þui fe *er* han tok. þa *er* han seck*ar* / uiðꝛ k*o*n*o*ng halfꝛe *mork* s*ilfers* oc þei*m* / fulrette *er* han tok fir*ir*. oc ſö ke ſit m*e*ð lagum. vm heim ſokn

E ngi m*a*ðr ſkal gera/ atfoꝛ að*ꝛum* manne innan/biar. ne heim ſokn ueita. oc en/kinz m*annz* fe taka. uttan loghſott ſe / huarke baꝛun ne ſyſlu m*a*ðr. gia/lkyꝛi ne annar m*a*ðr. En ſa er / heim ſokn ueitir. eða upteckr / uttan logðömt se honom a / mote. þa *er* han ſeck*ar*. viii. ört*ar* / oc. xiii. *mork* *ſilfers* k*o*n*o*nge. hinna hu ar *ork* h*ono*m ueitti lið til. oc / böte aftar fe bonða. oc hinum / fulrette *er* atte. En ef þeir / uilia eigi galða ſem nu *er* melt / faꝛe oꝛ lanðe k*o*n*o*ngs uaꝛs. eða / k*o*n*o*ngr bere[14] rett a Eftir gag/num *oc* uitni*m* *skal* huart / mal ðöma oc *cetera*. Nu ſkulu þau | oll mol halðaz oc *cetera* Huaru/etna þar et *cetera*. vm kaup|men *oc* kaup

Ð at *er* nu þui / neſt at uer biar men / verðom miok uið kaup at lifa En i bö uarom skulu / aller fꝛialser men. *oc* ful/tiða kaupum sinum raða / Sua konoꝛ ſem karlar. konoꝛ / skulu eigi huſ kaupa ne ioꝛð. / nema bonðe lofe henne. eða san nar erfenge. Ver skulum aller / kaupum uarom allum hæimilðꝛ / tekiu uið hafa. oc skal engi m*a*ðr gripp ſin selia nema sa bioðe / vm er a m*e*ð uattom huatt / sem vm uil tala eiganðe sið/an. Nu ſkal nefna gripi þa / alla. *er* heimilðꝛ taka skal f*irir* / hafa. Ef men kaupa hus eða / skipp þat sem haft *er*. eða öyxi / a ſkapte. eða ſpiot. ſuærð m*e*ð / vmgerð. kleðe oll skoꝛen. kat/lar hafðer. oc oll þau uoppn / *er* hafð ero. heſtar aller oc y/xn

[14]The *b* of bere unusually short and extends below the line in place of above it.

tamðer. oc aller þeir grip/ir er halð ero. Nu iðzaðz / annar huar þeira ka upz/ſins þa ſkal sa ueiria lagu*m* / oc ðome *er* halða uil. til logm*annz* / oz ſkurðar þui at han a engi / m*a*ðr at riufa. nema k*ono*nge liki / annat sannare. þui han er / ifir skipaðz logen. vm[15] gripa kaup

E f m*a*ðr kaupir grip hafðan af / manne. þan *er* hæimilðz m*a*ðr / *er* til nefnðar. Nu kömar maðr fr/am oc kallar þan grip ſtolen ue/ra fza ſer. En hin *er* köypti nef/ni hæimilðr man sin. oc seti ðo/m fir*ir*. oc logm*annz* ozſkuzð. oc ef þeir / þar koma. oc fer han heimilðz / man fir*ir* sik. þa *er* han skilðar / uiðz. En ef han fer eigi hæimilðs / taka. þa skal saðar abere. leiða/ fram. ii. manna uitni ſkilrika. / oc taka bok i hanð ser. oc skiote pui til guðs at gripar sa *er* þe/ſſi m*a*ðr hefir oc han kallar ser. a h*a*n / ef h*a*n / ſkal urentar Vera. oc þe/ima gripp galt han eigi. ne gaf / oc eigi ſalum selði. oc engi ſa / *er* han bauð Vm oc ſuæiri at / fullan eið. take sa grip ſin / er u uitni baro til. En hin *er* kö/ypti oc eigi fek haimilðar / man. böte þiof ſok. ſua mykla / ſem gripar sa *er* fiar uerðar. / eða vinni eið ſettar eið. *oc* nef/nðar ſöze at han ſtal eigi þan grip / oc uere ſiðan lauſ i fza. En ef / han hittir heimilðar taka ſin. þo / at ſiðare se gialðe han honom ſit. *oc* ſuare lagum k*ono*nge *oc* bza/r m*onn*om oc fae ser heimilðar ta/ka. her ſegir vm uaru kaup

EN öll uara ny oc unöyt / huazt sem þat *er* uappn / eða kleðe. eða lereft. aða annur uara. i huariu ſem þat *er* þa ſkal / alt at ſtreteſ kaupum hafa. be/ðe meira oc minna. En m*e*ð ſtret/eſ kaupi oc nyium uarnenge. *oc* unyium. *er* eingi m*a*ðr skylðugar / at þa hæimilðar taka. Ef m*a*ðr kaupir kleðe. lereft. uaðmal / oc alt þat *er* falz finz i. ſuare ſliku fir*ir* ſem selði. ſem aðar uattar. nema þui at einſ at / han uiſſi ei. at fals uar i. oc/ hafe f*irir* set tar eið. Siðan leiði huar fzam sin hæimilðar taka. til þeſſ er til pzoþs kömar / oc ſuare ſa f*irir* falz. er f*irir* a at / ſuara at lagum. vm hanðſalað/kaup

[15]The *m* of *vm* is written above the *v* in the Ms.

EN huaruetna þer ſem *maðr* kaupaz uið at lag/um þa ſkal hanð ſsala. En ef *maðr* sel að2um manne siðan. þa ſk/al han gialða. halfa *mork* k*ono*nge En hin ha fe kaup sit. er fy2ri. kö/yti. En ef *maðr* kaupir uið2 man / oc hefir eigi pæninga a ser. oc / gengar han heim eftir pæni*ngum* / oc uil h*ono*m reiða sitt. oc hefir hin ſelt i b2ott. *er* han kömar afatr. / þ*a* skal sa *er* köypti taka. ii. huſfaſta men m*e*ð ſer. oc krefi h*a*n kaups oc leggi h*ono*m ran uið En ef han helðar takſetti han til ſtefnu oc til laga o2ſkurðar en / logm*a*ðr seggi h*ono*m kaup sit. ſöke sem uita fe. en hin *er* selði. er / ſeckar half2e *mork silfers* uið k*onong*. En ef h*a*n fer eigi fenget h*onum* hit ſanna kaup eða annat iam gott / þa gialðe h*a*n öy2i af *mork* kaupi / huariu oc þo öy2i at minna / kaup se oc ero þeir þa ſatter / Nu *er* a hanð ſalat kaup oc ero / eigi uitni til ſyni m*e*ð ein eiði ſa sem selði ellegar halðeſt kaup *þei2a*. / En ef þeim er uitanðe er ſiðare / köypti at annar hafðe köypt aðar seck*ar* öy2i *silfers* uið k*o*nongh *firir* / *mork* kaup hua2t. hoſſo *maðr* ſkal ſö / kia fe ſit af m*anne* /

Engi ſkal gefa ſok a anna2s fe ef *maðr*/ a fe af manne huart ſem er / meira eða minna oc gengar ſa eigi i giagn er luka a. þa öſte / han taks til ſtefnu. oc laga o2/ſkurðar. En ef han hefir uit/ni til skulðar. eða gengar hin igiogn eða ſeggir logm*a*ðr a h*an*. / þa ſöke ſem uita fe. En ef h*a*n / ðylr ſkulðar oc ero eigi uit/ni til ſtanðe fir*ir* m*e*ð loggerðum. vm uita fe manna /

Ðat *er* uita fe er feſt. er / fir*ir* uattom. þat *er* *oc* uit/a fe. *er* men taka hanðum ſa/ man. oc ſia. vi. men af huarſ halfu. Allt þat *er* ðomar ðöm*ar* / manne þat *er* ui ta fe oc er þat uiðr / genget firir uattom Sua *er* oc ef / manne er mot ſtefnt *oc* ðöma / mot men a*ð2um* manne fe at gial/ða þat *er* uita fe. Aller lagga o2ſk/ urðir loglega ſagðar af logn*annz* henði ef han ſegir fe a henðar manne / at gialða a*ð2um* manne þat *er* alt ui/ta fe. En ſua ſkal uita fe ſökia / ſem að2ar ſkulðir. Taka

tua huſ/faſta men meδ ser oc gange til þe/ſſ er ſkulδ a at luka oc krefi fiar / sinſ ef han fer fe ſit þa er uel. / En ef h*a*n uil eigi luka ſeti hin i / fiar tak. at biar manna lagum / rettom oc gefe h*on*om þat at ſok. / at h*a*n uil eigi luka h*onu*m fe ſitt. oc / ſeggi h*on*om huart fö2a ſkal tak / En ef h*a*n fö2er eigi tak ſeck*ar* *mork* s*ilfers* / uiδ k*on*ong. Nu fö2er m*a*δr fiar tak / m*e* manne oc gengar m*a*δr i tak f*irir* / han. þa ſkal han ſua i tak ganga / at h*a*n ſkal golδet hafa vm ma2/gunin fir*ir* hõmeſſo at hafuδ k*irkium* / En ef eigi *er* þa golδet þa ſkal / han krefia fia2ſ sins. eftir möſſo / huart ſem h*a*n *er* heima[18] eδa b2otto / En ef h*a*n uil eigi til moδz koma / *er* i tak gek uiδ2 han þa ſkal lyſa ra/ne a henδar h*on*om. oc öſte h*a*n takſ / til moz er i tak gek. þa ſkal ſökianδe lyſſa rane a henδar h*on*om. oc / niote uit na sinna. at han gek i fia2 tak þeira annara at han / kuaδδe fiar sins. oc lagδe hono*m* / ran uiδ2 oc öſte h*a*n takz til moz / En ef þetta berſ at fullu. þa *er* sa / ſeck*ar* er i fiar tak gek. *work* ſ*ilfers* k*on*onge / oc öſte ſakar abere liδas *oc* at farar at h*on*om at taka annat halfu. / meira af h*on*om. hafe ſakar abere / fe ſit oc fulrette. en k*onong*r *oc* bia2 / men þat ſem oc *er*. Nu ſynia moz / men til gangu. þa *er* huſbonδe huar ſeck*ar* öyri s*ilfers* er a mote / uaro. of eigi uilδu til fara. / Nu ſtanδa men fir*ir*. oc ueria / oδδe *oc* eggiu. þa ero þeir f2iδ / helgir er til ſökia oc laga uilia / geta. en hinir aller ubota / men er fir*ir* ſtanδa. huart *er* [þeirl] / fa ben eδa bana. oc sa ſeck*ar*. viii. örto*gom* oc xiii. *mork* s*ilfers* uiδ2 k*on*ong. en / uinna huar sex m*ork* s*ilfers* her ſegir | huat ſa m*a*δr ſkal eiga *er* i tak ge/ngar

Huaruetna þar ſem / m*a*δr gengar i fiar tak fir*ir* / man ſa er huſ a i bö uarom. eδa | skip a lunni, þa gange i sua my kit tak ſem huſ eδa ſkipp *er* ue/rt. En ſa ein i. vii. örto*m* oc xiii / *mork* tak. ſem huſ eδa ſkip a. eδa / lauſa fe. *er* þeſſ er uert fir*ir* / þui at ſa *er* i tak gengar fir*ir* / man. ſkal sua allum ſkilum | upp halδa. ſem uerianδe ſkilδi / ef h*a*n löypar eigi vnδan. En fier tak ſkal huar m*a*δr fö2a / ef h*a*n gengar uiδ

[18]The e of heima appears above the h in the Ms.

fir*ir* huſfa/ſtum m*onnom*. eδa koma uitni / til. eδa böte k*on*-*onge* *mork silfers* nema / þui at einſ. at h*an* gange ſialf*ar* i tak m*e*δ uattom. þa ſkal h*an* / heim ganga m*e*δ uattom. oc / tak ſetti h*an*. en ef han uil eigi / þa ſkal han ganga nauδigar. / han ſkal i ran ſakz huſſ setia hua2t sem han uil eδa eigi En / vm ma2gunin eftir skal han / leiδa f2am a mott lauſan. oc / ek han a pæni*n*ga sua marga I / bö uarom at til skulδar vinz / oc gialδa2 han þat. þa e*r* uel. En ef han uil eigi gialδa. þa / nefni sakar abere at fo2. at / ſökia sem aδar er ſagt Nu ſetar maδ2 man i fiar tak / oc uil engi ganga i fia2 tak uiδ | han. oc. eigi ſialf*ar* han. þa leiδi / þan man vm. iii. garδſliδ m*e*δ / uattom. oc beiδi ef noko2 uil ganga i fia2 tak fir*ir* han. En ef engi uil i ganga. hafe þen man heim meδ ser. *oc* seti i ra/nz saks huſſ. oc söke sem fy2 uar skilt. Nu setar maδr man i tak. þan e*r* o2ei gi e*r* / oc fer han eigi ua2zlu man / at ganga i fia2 tak firir ſik / leiδi han vm. iii. garδa oc bei/δi uarδzlu manz. en ef eigi fer / leiδi heim m*e*δ ser. oc seti i ranz/ ſakz huſ at uſeckiu. oc krefi / gialky2ia ho2ns. en renna2e bla/ſe til moδz. vm margunin. oc / leiδi han lauſan a mot f2am. oc / bioδe f2enδom. at þeir löyſi[17] / han. af þeiri ſkulδ. er han a honum at luka. En ef þeir uilia eigi/ löyſa han. þa ſkulu mot men δö/ma at han uinni þa skulδ af ſer / þar ſem han fer vinnu. þeim til / skulδar er a. ef han er uinnu fö2 En ef han löypar i b2ot þa fer han ret lauſ. nema monnom uirδ/iz þau atuik. att meira miſk/unnar ſe uert. oc ſkipi sem þeir uilia suara firir guδi. ne/ma þeir hafe latet pæni*n*ga / ſina. firir ælδi. eδa ſkipb2ote. / eδa a*δrum* miſfel *lum*. suæiri ein / eiδi ef eiganδe heimtir. at han / ſkal luka þa skulδ þeim er a ef han hefir eigi uiδ2 uſkil aδ/ar kenδar ueret. her ſegir vm oll vbota[18] mal.

En vm oll vtlegδar mal oc / oll annur mal. huart ſem ero ſtö2e eδa ſmere. er k*ono*ngr. oc bia2men eigu ret a þa ſkulu /

[17]ö and *y* is in the Ms. separated the space of a letter by a defect in the parchment.

[18]The left part of v is a double stroke in the Ms.

þau oll fara a mott. ef eigi / uerða niðꝛ sett með laga oꝛsk/ urði firir logmanne. en ſa sem / eigi uil log manz oꝛſkurð lita / krefi gialyꝛia hoꝛnſ oc lete til / moz blaſa. oc tini þaꝛ huaratueg/gia mal efni. oc at ruðum malom / oc boꝛnom uitnum. þa ſkal beiða mot men laga domſ a eftir þui ſem logbok skyꝛir. oc logmaðr segir beðe með ſam/þykt syſlu mannz oc gialkyꝛia oc allra / mott manna. oc þat sem þeir ue/rða a satter ſkal halðaz. En ef / þeir uerða eigi a satter. þa ſkal / i logretto skiota ſettaz þeir / þer þa er uel en ef þat er eigi / þa skal til konungſ ſkiota. oc þat / hafa at ſet er han gerer oc reka eigi lengar. þui at þar koma /fleſter uetter saman. her ſegir | vm mott

Engi ſkal til moz blaſa vm nettar nema / elðar se lauſ eða her fare til biar. Vm ðaga skal til moz blaſa. þegar er uil. En ef ælðaꝛ | uerðar lauſſ. eða her fer til / biaꝛ laupi huar er hoꝛn höyꝛir / eða klocka. eða böte *work silferſ* k*onon*ge / En til annara mota. er engi sk/ylðugar til at ganga nema / huſ-faſter men. oc sua til huſ/faſtra manna ſtefnu. seckar öy/ri *silferſ* er eigi gengar þegar er / horn höyrir En þeir ero huſfa/ſter men *er* leiggia gar ða eða / fꝛialſeigu. oc at halfan / eigi. eða fioꝛðongh. eða leigi / oc byggir aðrum með ser. Eigi sk|al tak ſettia siðan er ringðar / er eftans ſongar. nema maðꝛ | se bꝛott buin. en þo eigi siðare / En han hafe ſtunð til at föꝛa / tak. uitni skal uið hafa. at han foꝛ sem han matte meſt. ef / gialkyꝛi miſtrur. ſol skal vm / ſumar ðagh raða take. en ðagar / vm uettar. Sa skal lan aby þgi/az et cetera. En þau skiloꝛð er men|gera oc cetera. Nu leggar m*a*ðr aðꝛ*um* ue/ð *oc cetera.* Nu ler maðr aðꝛa grip sin / *oc cetera.* Ef m*a*ðr tekar grip m*annz oc cetera.* / Alla gripu er men eigu ſaman / Nu roa men a men eða sigla *oc* (cetera) | Nu af þui at vinnu men oc cetera. vm uerk men|

Gialkyꝛi uilium V*er* at ranſake huaꝛt ſumar / þui at oll grunar. at syſlu men | take mutur. oc miſſa. þui bönðꝛ / uerk manna. oc ef þeir settaz /uiðꝛ gialkyꝛia. þa ero þeir ſak/lauſir

uiðꝛ syſlu man. er þeir / koma heim. at þui sinni. þui | at eigi byꝛiar at *maðr* gialðe. / tueim fir*ir* eina sok. vm fiſka / kaupp /

Laxa nya *oc* ſua aðꝛa fiſki nya oc ſua oſtroꝛ / pat ſkal kaupa a batom. eða a bryggium. ef uil. En engi fly/ti i buðir til mngz. En ſa ſ*em* / byggir buðir til þeſſ. *oc* ueit / han þat. oc ſua hin *er* leigir. gialði / ſin öyri huar þeira k*on*onge. oc faꝛe | oꝛ buð *oc* a bꝛyggiur ut eigi at | ſiðar. Vm takſettingh til ſtefnu /

EN ef *maðr* öſter man takz til /ſtefnu oc til laga oꝛſkurðar / fir*ir* hu aꝛt mal sem þat *er*. þa ſkal / hyggia at huaꝛt han a. her þui / male at[19] anðsuara eða eigi En ef / han a i heraðe þui male at suara / fae bꝛautar tak til heimiliſ sinſ / oc ſkal bu hanſ take uarða. oc / söke siðan ſakar abere. at lanðz / lagum. Huar *maðr* ma bioða aðrum / sokn sina ef sua uil. karlm*aðr* ſem / kona. En ſa ſem uiðꝛ vmboðe / tekar ſöke sua annars ſokn / sem ſina. þui at oft fer maðꝛ / eigi ſialf*ar* sott Nu ef *maðr* löyp*ar* / oꝛ heraðe m*eð* fe m*annz*. oc til biaꝛ / uaꝛs. þa kömar bonðe eftir oc /uil fe ſit hafa. þa felz hin m*eð* / bonðe *er* i bö. oc ma han huaꝛgi / ſtanða han. En þegar er bonðe / er heim faren þa gengar h*an* / fꝛam i lioſſ. þa bioðe bonðe þeim / manne vm ſokn ſina með uattom /. ii. ſem han uil at ſöke. ſem han / ætte sialfꝛ. oc hin ſkuli *er* han / uere ſialfꝛaꝛ i hia Engi kaup m*aðr* / ſkal gera heraðz manne uſkil / oc eigi heraðz men kaupſtaðar / m*onn*om. ſit ſkulu huarer hafa. en engi annan rena. En ef maðr takſettir man til ſtefnu eða logm*annz* / oꝛſkurðar. oc ðömez honom hu/arke fe ne eiðar. þa tugilðar | han þeim koſtmað sin. *er* h*an* ylf/ði til rangſ malz. en k*on*onge *mork silfer*ſ / nema ſsa sem taſetti. ſueiri ein | eiði. | at han hugðiz. eftir retto / male sokia. hoſſo maðr ſkal takſetta | til fiaꝛſinſ /

S a *maðr* er öſter man taks h*an* / ſkal til seggia huart han / skal föꝛa tak. þa ſkal þengat / föꝛa tak ſem han seggir. eða

[19] *at* written above the line.

/ bote *mork silfer*ſ k*on*onge. ef han fö2er / eigi. En ef han seggir honom / eigi huart fö2a skal. tak. þa / liggar honom eigi uiδ2. þo at han / fö2e honom eigi þat tak En / maδr ſkal tak fö2a. take han. iii. hu/ſbönδar meδ ser þen ein er i / tak gange firir han oc hina /. ii. er han ſkiſkotar vnδir tak / feſtu. En eigi fleiri men fy/ lgi hono*m*. oc ef þeir gera of / ſuæſſe i aþötteſ o2δom. eδa / uerkum. þa ma hin er firir er / lyſa heim sokn a henδar þeim / oc er sa ſem tak fö2δe seck*ar*. viii. ört*ar* oc. xiii. *mork silfer*ſ uiδ2 k*on*onge. En *mork* huar annara. oc ſua ſkal oc þat ſem maδr öſter man / takſ rangliga gialδi *m*o2k/*silfer*ſ k*on*onge. En hin er hæim ſokn / er ueit. ſkal hafa *mork silfer*ſ af þei*m* /. viii. örtar. oc. xiii. *mork silfer*ſ huart / ſem lut a i hu|ſfaſ*tra* manna / eδa ein löypir oc ſua mego / honom uitni bera ein löypir / men ſem huſfaſter men / nema uattar þeſſ manz er / takſetti. eδa tak fö2δe ne/ma han þurfi huſuitni at / bera at han firirbauδ þeim / allum at fylgia ſer i ga2δ. hanſ / nema þeim þ2em uatto*m*. / tu/eim oc uarδſlu manne. þa ſku-lu þeir lax men ecki gialδa / En huar þeira annara. er ſi/alf raδa uaro i gangu m*e*δ þei*m* / *oc* nocko2a afunδ ueittu gi/alδe. *mork silfer*ſ k*on*onge. En ſa m*a*δr er / gengar i tak fi*rir* man. *oc* a hi/n huarke huſ ne skipp. i kaup/ſtaδ. ſem i lagum *er* melt. oc / ſeggir han at han a huſ eδa / ſkipp oc a ecki þa er han ſek/kar. *mork silfers* uiδ2 k*on*ong. En m*e*δ þui at han leiδδi þan man / i tak fi*rir* sik. þa er ſa iamſec/k*ar er* i leiδir ſem hin *er* i gengar. nema han þo2er at vi/nna eiδ bockaδan. at han ſa/gδe h*on*om / at han atte huſſ. eδa ſkipp En / ef m*a*δr ſkal öſta takz þa ſkal / han hafa. ii. huſfaſta men meδ / ser en eigi fleiri En ef / huſfaſtar maδr ſyniar at ganga | meδ þeim at öſta man taks eδa / fö2a tak. þa kuæδi h*a*n m*e*δ uatto*m* / en ef h*a*n uil þa eigi at helδar / ganga en aδar þa *er* h*a*n ſeckar / öy2i s*ilfers* uiδ k*on*ong. En *ef* m*a*δr hittir man uti *oc* uil öſta han takz / *oc* uerδar hin uar uiδ2. oc ren/nar vnδan. riδar eδa ro2 þa / ſkal kalla a han ſua hatt. at fa/ru nautar hanſ höy2i. *oc* mege / þat uitni bera. at h*a*n matte / höyra ef han uilδi. þa ſkal h*a*n / fö2a þat tak. En ef h*a*n fö2er / eigi. þa *er* han seckar *mork*

silfers konon*ge* / En ef m*a*ðr löyp*ar* i garð m*anz* eða i huſſ oc letar aftar garðſlið / eða huſſ at ſer en hinir kalla / *oc* biðia upp leta. en ef han uil / eigi upp leta. þa ſkal han öſta / han takſ. þer þegar *oc* mela / ſua hatt. at han mege höyꝛa / ef han uil. föꝛe þat tak. eða / böte *ork silfers* ko*no*nge. Eigi þarf han | at ſeggia huart han ſkal foꝛa / þat tak. nema han uili. oc er þo / iam fult at logmale sem ſakt | ſe her ſeg ir vm man helghi

EN vm man helgi uara oc / tak | ſetningh. oc vm allar / aðrar ſokner. þa ſk al alt fara / at biar manna lagum. oc eftir / þui ſem bok uar ꝩattar ſua / uiða ſem tak marker ero. en / þat *er* sua uiða ifir til ramf/na berghs *oc* ſmöꝛ berghs *oc* þeðan oc til fꝛoða kelðu. fꝛa fꝛoða | kelðu *oc* alt upp i ſyꝛu bek *oc* ut eftir beckenom *oc* öfꝛa vm gu/nnars bö *oc* ut vm ſteinin *oc* after vm teikar *oc* i faꝛkaꝛls bꝛy/ggiur. ſua ſkal kona ganga i/tak fir*ir* man ſem kaꝛlmaðꝛ ef | hon a huſ i bö uarom. Um pun/ðara *oc cetera.* Uer ðubl alt *oc cetera* her ſegir vm stu[lð]

Ðat *er* nu þ[ui n]eſt at uar ſka/l engi annan ſtela *oc cetera* / Nu *er* þa [gre]inanðe. at *er* ſa / ſtel *er* eigi[20] [vm f]e [þio]f ſtolet /

EN ef m*a*ðr ſtenðar man m*e*ð fe / ſinu þiofſtolno. þa ſkal bin/ða fola a bak honom. ef uattar / ero uiðꝛ oc leiða han bunðin til / gialkyꝛia. En ef han uil eigi uiðꝛ / honom taka. þa *er* h*an* seck*ar*. viii. / öꝛtoghom *oc*. xiii. *mork silfers* uiðꝛ ko*no*n*g* oc ſkal þa föꝛa syſlu manne. En ef han uil eigi uiðꝛ taka / þa *er* han ſliku seckar uið ko*no*n*g* / *oc* biar men ſem gialkyꝛi Nu ſk/ lu biarmen eigi sekt gialða / fyꝛri vmboðes eða gia/lkyꝛia en þeir sia ſin rett sott/an. vm þiof a þingi.

Nu skal til moz blaſa oc lei/ða þa þiof a mottse *er* batt / með fola. oc föꝛe fꝛam uitni at | sa a fe *er* batt. oc at þat fe uar ſtolet i fꝛa h*onom*. oc þat annat at han batt .an a þui fe

[20]Unfinished sentence. *Eigi* with a heavy line drawn across it in the Ms.

þa / skulu mott men vm ðöma. oc / ef þeir ðöma han misbunðin / þa *er* sa *seckar*. v. *nork silfers* uiðz / *konong er* batt En ef þeir ðöma / han rett bunðin. þa skal gialky/ri fa bana til. En han uil eigi / til fa þa. *er* han sakaðz. viii ört*ogon* / oc. xiii. *silfers* uiðz k*onong* oc biar *men* / En ef biar men oc moz men / leta han ganga vnðan af / mote þa ero þeir seckir *nork silfers* uið k*onong*. þo at gialkyzi uili eigi / refsingh a leggia vm stulð i / konungs garðe /

Ðiofnað allan þa a k*ono*ngr oc biar men sem / i siðasto capitulo seggir nema stolet se i k*ono*ngs garðe. eða or hans uarnaðar husum. þa konungr ein i oc / a sa sokn a þui *er* k*ono*ngr skipar / firir garð sin ef þeðan er stolet / En ef þiof*az* kömar bunðin a / mott oc föle a bake honom / bunðin þa skal huar sit hafa / þeira *er* han hefir stolet i fza / oc [uit]ni bera till at þeir atto / En sa *er* þiof tok. skal hafa þat / allt *er* þiofaz hafðe a ser. oc han / tok m*e*ð honom oc eigi bera uit/ni til at annar m*a*ðr atte. Oc / þo at han hafe til markar gulðz / a sa eða meira. I þeim lagum skal / huarn þiof ðöma sem han stal huaz / sem han uerðar gripin Nu ef / m*a*ðr rener man þiofe Nu finnar / m*a*ðr fe sit þiof stolet Nu stenðaz / m*a*ðr fe sit a þiofe

EN ef m*a*ðr *er* stolen fe sinu þa / skal han beiða ransakz ef / han uil þan man *er* h*onom er* mestar grum a. at fe hans hafe stolet / En hin skal uppi lata uera ran/sak han skal hafa með ser ii hus/fasta men. oc ei fleiri. þeir skulu ganga in linða lausir oc leta / ransaka sik aðar en þeir gange / in. han skal seggia til iaztegner / aðar er han gange in a þui fe *er* / stolet *er* En ef han hittir fe sit / i ozk. manz eða i stockom i byzðu*m* / eða i kistu*m* eða i luctu*m* keralðom / þa skal h*a*n halða *firir* settar eiði oc / nefnðar uitni at ei kom þer / at hans uilia eða uitanð En / ef han hittir vtenn lass oc loco oc þo i hans husi halðe uppi settar/ eiði. oc fanga uitni En ef þesse / eiðar fella fellar til. IIII. *n*orka. / Ef maðr tekar hauk bunðin i reiðri / Oc. XII. annur capitula. oc rettar / böttar. er stenðar i lanðz bokenne.

George T. Flom.

University of Illinois, Jan. 10, 1911.